

České strakaté i holštýnské na jedné farmě

Vítěz soutěže šlechtitelských chovů čestr v roce 2015, holštýnský chov s průměrnou užitkovostí 10 930 kg, nukleový chov prasat, moderní stájové budovy, špičková mechanizace a kvalitní osevnické postupy. I takový podnik se špičkovými výsledky má v současné krizové době spoustu problémů.

Vítězem soutěže šlechtitelských chovů vyhlášené každoročně Svazem chovatelů českého strakatého skotu se stala za rok 2015 společnost DVPM Slavíkov. Poměrně značný bodový rozdíl oproti všem ostatním podnik DVPM Slavíkov (215,6 bodu) získal díky výborným výsledkům v produkci plemenných býků zapsaných v plemenné knize, dobrým produkčním ukazatelům a dlouhověkosti krav.

25 let novodobé historie

Družstvo vlastníků půdy a majetku Slavíkov po ustavující členské schůzi v roce 1991 převzalo 1100 ha zemědělské půdy, skot a několik zchátralých budov v areálu. Od zmíněného založení je předsedou družstva Ing. Václav Němec, který vykonával ve Slavíkově také funkci starosty. Živočišnou výrobu vede od začátku zootechnik Ing. Pavel Čáp.

Družstvo hospodaří v CHKO Železné hory v průměrné nadmořské výšce 600 m, plochy jsou tedy začleněny do LFA. Dnes obhospodařuje 2080 ha zemědělské půdy, z toho je 1430 půdy orné, příjmy plynou pouze ze zemědělské činnosti.

Předseda Ing. Václav Němec představuje odchovnu jalovic

Inspirace z USA

Předsedovi Václavu Němcovi se podařilo vycestovat do USA, kde nasbíral mnoho inspirace pro rozvoj podniku do dnešní podoby. Zároveň předseda těší realizovat projekty, které přispívají nejen družstvu a obci, ale také obrazu místní krajiny. „Podívejte, není to krásná, ještě kdyby cestáři měli vysekáno. Dříve se tu oral každý kopec, takže jedno z mých prvních rozhodnutí bylo 200 ha zatravnit,“ komentuje Václav Němec malebnou kopcovitou krajinu, když se

autem blížíme na farmu Barovice, kde je soustředěn odchov mladého dobytka. Před námi je moderní vzdušná stáj pro telata ve skupinách, jejíž konstrukce je z železobetonu. Po jedné straně je průjezdné betonové krmistiště, obě podélné stěny jsou zasíťované. Z kvalitních ocelových nosníků je postavena vedle stojící odchovna jalovic. Jsou sice pod střechou, ale díky dobré propustnosti světla a vzduchu se cítí jako venku. „Když jsme stáj v roce 1995 postavili, lidé mi nevěřili, že to bude fungovat, byla to jedna

z prvních stájí se zasíťovanými stěnami v republice,“ dodává Václav Němec.

Péče o půdu a krajinu

Rostlinná výroba se musí přizpůsobit režimu CHKO a pásmům vodních zdrojů. Přitom ale lze dosáhnout výnosu na velmi dobré úrovni. Klíčem jsou podle předsedy a zootechnika důsledné doržování několika zásad:

- hnojení hnojem
- dodržování osevnických postupů, včetně předpodin, jetele
- udržení půdní úrodnosti.

Na orné půdě se pěstuje řepka olejná (200 ha), krmná pšenice (400 ha), žito pro bioplynovou stanici (200 ha), kukurice (170 ha) a jetele.

Produkce plemenného materiálu

V rámci šlechtitelského programu společnosti Topigs chová družstvo Slavíkov 200 plemenných prasnic. Slouží jako producent plemenných prasniček, které se prodávají do užitkových chovů v ČR, Rakousku, Německu, na Slovensko a dalších zemích. Aktuální užitkovost je 31 odchovaných selat na prasnici a rok.

Bioplynová stanice technologicky dobře navazuje na živočišnou výrobu

Skupinový odchov telat v sekcích v Barovicích

Podle slov hlavního zootechnika se však při nízkých cenách za vepřové zastavuje i prodej plemenného materiálu, takže odbyt nebyl takový, jak by si Slavíkovští představovali. V krizích se prý má investovat. Prasnice se selaty půjdou brzy do nového. V době naší návštěvy se stavěla nová porodna a kejda z ní bude vedena potrubím přímo do bioplynové stanice.

Holštýn i češtr v jedné stáji

V chovu skotu podnik navázal na původní české strakaté plemeno a zhruba 10 % stáda je stále čistokrevné „ččko“. Za titul nejlepší chov loňského roku se zasloužil hlavně ve Slavíkově narozený plemenný býk HG-406 Nabucco, který

má velice dobré genomické plemenné hodnoty.

„Chov skotu je dlouhodobá záležitost v této oblasti. Když jsme po revoluci krávy převzali, byla užitkovost kolem 4000 litrů. S přechodem na holštýna jsme začali nákupem embryí z USA a Kanady v roce 1997. Dále jsme využívali převodné křížení a embryotransfery.“

Průměrná užitkovost strakatých krav je 9316 kg. Holštýn, který je ve Slavíkově zastoupen 514 kravami, aktuálně dosahuje 10 938 kg při složkách B 3,25 % (355 kg), T 3,55 % (388 kg). Býčci se nevykrmuji, do dvou měsíců stáří se prodávají. Dojené krávy, kterých je v podniku celkem 577 kusů, jsou ustájeny v šestiřadě stáji s ložem stlaným slámou, která se

Příklad krmné dávky pro produkční skupinu s použitím a bez použití sóji (Ing. Antonín Lopatář)

KD vrchol laktace	Původní (kg)	Současná (kg)
Pšeničná sláma	0,6	0,3
Kukuřičná siláž	21	20
Travní siláž	3	10
Jetelová siláž	14	13
LKS Slavíkov	3,5	4
Pšenice šrotovaná	5,7	4,7
Amygold	3,4	
Řepkový extrahovaný šrot	1,4	4,6
Sójový extrahovaný šrot 47 NL	1,2	
Sól krmná	0,1	0,05
MP2		0,2
Původní minerální doplněk	0,25	
Soda	0,1	0,15
Vápenec	0,15	0,15
Energyfid	0,35	-
Optilac	0,35	-

Školní statek

Dobešice je součástí Střední zemědělské školy v Písku. Je zde necelých 200 ks dojnic plemene české strakaté. „Měli jsme problémy s častými mastitidami v době, kdy se u nás střídal personál na dojně. Proto jsme byli nuceni přejít k řešení, které si často vyžaduje zlepšení ve více krocích. Přistoupili jsme k úplnému vyčištění loží, celkové dezinfekci přípravkem **DESICAL® Plus** a nastlání čistou slámou. Nyní dezinfekční přípravek **DESICAL® Plus** používáme dvakrát až třikrát týdně pro udržení zásadité povahy podestýlky, čímž minimalizujeme možnost onemocnění mléčné žlázy. Lože čistíme od případných výkalů a dostýláme slámou každý den. Společně s důsledným dodržováním hygieny na dojně a zajištěním stálého personálu se nám podařilo snížit počet zánětu na minimum a zároveň jsme docílili i poklesu počtu somatických buněk na průměrných 164 tisíc za poslední kontrolu užitkovosti,“ nechala se slyšet zootechnická Ing. Miroslava Procházková.

DESICAL® Plus je širokospektrální vysoce alkalický prostředek na dezinfekci stájového prostředí, řadí se mezi Biocidy, tedy látky na likvidaci nežádoucích mikroorganismů. Používá se většinou u dojnic, telat, ale i dalších kategorií skotu a hospodářských zvířat. Jeho výhodou je též použití na **kašovitou koupel paznehtů** v průchozích vanách. Je dermatologicky testovaný a potvrdil svoji účinnost ve zkoušce DLG Fokus Test.

DESICAL® plus

suchý a jemný prášek do podestýlek a na koupel paznehtů

Výhody:

- Vysokou účinnou přípravku proti infekčním onemocněním kůže v okolí paznehtů porovnatelný s formaldehydem
- pH 12,4, dlouhotrvající pufrace, dezinfekční účinek se nesnižuje znečištěním
- Takto zásadité prostředí redukuje mikroorganismy (e-coli, klebsiela, s.uberis atd.)
- Ověřeno v akreditované laboratoři EU: 100% likvidace choroboplodných zárodků

- Vysušuje pazneht včetně mezipaznehtní štěrbin, nesnižuje pružnost kůže
- Použitelný v ekologických chovech zvířat
- Výborný poměr ceny a použitého množství
- Bezproblémová aplikace všemi nastýlacími stroji
- Univerzální pro všechna hospodářská zvířata
- Velmi vhodný pro chov telat, při výskytu kryptosporidií a kokciidií, rota a korona virů
- Redukuje výskyt larev much

efektivní asanace chovného prostředí

Tradiční český výrobek

Vedoucí ošetřovatel Jaroslav Badura brzy bude pracovat v nové porodně

každodenně vyhrnuje traktorem s radlicí. Na stáj navazuje kruhová dojírna Westfalia, která je třikrát denně v provozu.

Snížení nákladů na výživu

Od srpna minulého roku začal ve Slavíkově jako výživářský poradce působit Ing. Antonín Lopatář. Ten již při první mléčné krizi v roce 2008 začal praktikovat svou strategii koncepce krmných dávek. „Již od první mléčné krize jsem začal přemýšlet jinak. Pro ekonomiku chovu je nejdůležitější rozdíl mezi tržbou za mléko a náklady na krmiva, protože právě krmiva tvoří největší část nákladů při produkci mléka. A nejvyššího rozdílu se poměrně často nemusí dosahovat při maximální produkci mléka. Krmné dávky lze zrevidovat tak, že se vyřadí vše, co nepřináší ekonomický efekt. Cílem je zejména úspora nakou-

pených krmiv při minimálním požadavku zachování produkce. Takže již v roce 2009 jsme přestali v řadě podniků krmít sójou a nahradili jsme ji řepkovými šroti. Podle mých propočtů se náhrada vyplatí, pokud cena za řepky nepřesáhne 70 % ceny sóji. A aniž jsme to v roce 2009 tušili, vyřešili jsme touto náhradou s předstihem používání GM krmiv.

Ve Slavíkově jsem tedy loni doporučil vyřadit sóju, kukuřičné mláto a několik dalších komerčních doplňků a zařadil jsem do krmných dávek řepkový extrahovaný šrot a jiný minerální doplněk. Změnou krmné dávky jsme ušetřili 7 Kč na kus a krmný den.

V každém podniku, kde působím, vyhodnocuji řadu ukazatelů – reprodukci, užitkovost, zdraví mléčné žlázy a upozorňuji na slabá místa, která nelze řešit pouze výživou. Předpokladem je aktivní zapojení managementu farmy. Možná řeknete, že jsem moc kritický, ale každý podnik má nějaké slabé místo. Když jsem do Slavíkova nastoupil, doporučil jsem přestat uvažovat o prodeji jalovic a nechat je na obnovu stáda, neboť v reprodukci jsou rezervy. Zdravotní stav mléčné žlázy je průměrný. Z mého pohledu má chov ve Slavíkově také rezervu v ošetřování paznehtů. Užitkovost v chovu přes 11 000 kg mléka výrazně převyšuje užitkovost polosester slavíkovských krav v ČR, což kromě jiného ovlivňuje i fakt, že se dojí třikrát denně.

Pozitivně lze hodnotit práci obsluhy krmného vozu. Samojízdný krmný vůz má oproti taženým vozům výhodu – krmič vidí, co frézuje. Oceňuji také poměrně dlouhou řezanku kukuřičné siláže a správně narušené zrno. To je dáno technologickou kázní i novou rezačkou. Podle nízkého kolísání dojivosti lze usuzovat, že je nakrmeno dobře. Zvířata jsou na prvním místě, bioplynová stanice dob-

Každá mechanizace má také svou garáž

ře plní účel využití odpadů farmy,“ komentuje výživář Antonín Lopatář. Krmné dávky se v DVPM Slavíkov míchají celkem čtyři – dvě produkční, dále kategorie stání na sucho a před porodem.

Podle informací předsedy Němce podnik ušetřil na krmení za první pololetí 2016 v porovnání se stejným obdobím minulého roku přes milion korun. Krávy navíc neubraly, ale v sumě bylo nadojeno o 300 tisíc litrů víc.

Opravdu zemědělská bioplynová stanice

Bioplynová stanice, která ve Slavíkově vyrostla v roce 2010, je příkladem správné zemědělské bioplynové stanice, jak by to mělo být. Nekonkuruje totiž živočišné výrobě. Její potravou jsou třetí seče luk, hnůj, kejda, žito jako předplodina pro řepku a krycí plodiny. Výkon je 750 kW a prodej dotované elektrické energie aspoň částečně kompenzuje aktuální ztráty z živočišné výroby.

Pro pěstování kukuřice jsou pozemky kolem Slavíkova okrajovou oblastí. Rozhodující je svažitost pozemků, i přes mírné zpoždění vegetace a nižší výnos se Slavíkovským osvědčilo setí do mulče. Pěstování jetele, zaorávání předplodiny a hnoje dodává půdám žádoucí organickou hmotu. „Dodržujeme sedmihonňový systém, takže se nám podaří za sedm let dvakrát pohnojit hnojem a dvakrát digestátem z BPS, biologická úrodnost půd se nám rapidně zlepšila,“ vysvětlil tandem vedoucích pracovníků, jak lze hospodařit v CHKO.

V DVPM Slavíkov je vysoká produktivita práce, což dokládá např. i snižující se počet pracovníků. Zatímco v roce 1991 zaměstnávalo družstvo 369 lidí, dnes je to pouze 51. Nainvestováno je také do strojového parku – moderní sklizec

mlátičky a rezačky Claas, traktory Fendt, rozmetadla hnoje, kejdovače a další.

Mlékárny a supermarkety parazitují na prvovýrobci

Hlavní produkt – mléko – dodává družstvo Slavíkov do společnosti Pragolaktos přes mlékařské družstvo Střed. Cena za srpen 2016 byla 5,82 Kč. Předseda Němec je rozhořčen nad stavem, který v sektoru panuje: „Celé zemědělství musí produkovat kvalitní potraviny, prvovýrobci jsou proto také kontrolováni, jestli dodržují nejruznější pravidla – to je v pořádku. Čím krmí zpracovatelský průmysl a následný obchod národ? Musel bych se vyjádřit neslušně,“ říká Václav Němec a pokračuje: „Noviny jsou plné lží a pláňných řečí. Ani vláda a ministerstvo toho mnoho na podporu chovatelů dojníc neudělali. Přitom mlékárny jsou na tom za této krize možná lépe než při běžných cenách,“ říká Němec a dokládá cenu kostky másla Tatra v roce 2008, kdy bylo za 32 Kč. Farmářská cena za mléko byla 10,80 Kč, při této mléčné krizi cena klesla z 10,80 na 5,50 Kč za litr. V loňském roce jsme obdrželi farmářskou cenu mléka 9,70 Kč/l a cena té samé kostky másla stoupla na 43 Kč. Dnes je cena farmářského mléka 5,82 Kč...

V České republice jsme dotace za rok 2015 obdrželi až v roce 2016, i přesto, že jsme nuceni zdanit v roce 2015. Slováci například dostali loňské dotace loni, tak proč to nejde u nás? Dochází tady k diskriminaci venkova – vždyť my ty dotace vydáme státu zpět na daních. Pro podniky s chovem skotu, jako je náš, cena mléka poškozují poctivou práci našeho podniku a tato situace je neudržitelná,“ dodal v závěru předseda Ing. Václav Němec.

Lukáš Prýmas

České straky i holštýnské krávy jsou chovány v jednom stádě, společně se také dojí